

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,

ahova a lap szétküldésére vonat-
kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél íven.

Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
:: tések és hirdetési díjak küldendők. ::

Zarándok út.

Gróf Degenfeld József az egyetemes konvent elnöke a Szlavoniában lakó magyar református egyházak meglátogatására készül. Ez volt a nagy hét legfontosabb híre s ez a husvét utáni hét legnagyobb eseménye.

Így indult útnak valamikor a IV-ik Béla idejében Julián, a lelkes magyar szerzetes, hogy az őshazában maradt rokonokat magna hungariában felkeresse.

Magna hungaria, hogy elhangzott és elhalványult azóta ez a név.

A XIII-dik században a Volga partjain terült el ez a föld. Nagy Lajos idejében a négy folyam és három hegy országa képezte magvát s három tenger határolta.

Azóta is ennek a képe élt lelkünkben, midőn még a magyar impériumról, a magyarság határainak kiterjesztéséről álmodoztunk.

Mert most már nem álmodozunk, elég volna nekünk magna hungariának, ha azokat, akik tőlünk kivándoroltak, össze tudnánk tartani, elég volna nekünk, ha azokat a részeket, amelyek hozzánk tartoznak tulajdonképpen ma is, élő összeköttetésbe tudnánk hozni a magyarsággal.

Szlavonia, Fiume, Horvátország, Dalmácia mind a magyar szent korona tartományai és kapcsolt részei. Szlavonia, Fiume, Horvátország, Dalmácia jóformán mind idegen népek lakozó helyei s hatóságai jóformán mind az odamenekült magyarság ellenségei. Pedig különösebben a mostani Szlavónia egyenesen az ország belterületéhez tartozott valaha.

Eszterházi Pál nádor még 1711-ben „a Drávántúli kerületben fekvő Varsó, Pozsega, Szerém és Verőce rendes magyar vármegyéknek” úgy ír, mint az ország hatodik kerületének”, úgy ír, mint az ország hatodik kerületének, amely minden tekintetben egyenlő elbánás és a nádori jogkör alá esik, a többi ma is magyar kerületekkel együtt.

Ma már más a helyzet és mindenfele eltolódtak a határok. A tulajdonképeni Horvátország Boszniába és Dalmáciába olvadt. Szlavonia horváltta lett. A belső terület hatodik kerülete pedig Szlavóniává változott. E változások a horvátoknak váltak javukra. A horvátoknak, akik pedig eleitől kezdve (még Mátyás alatt is) aulikusok és jó katonák voltak, míg a magyarok Mátyás korában és azóta is mindig rebelláltak s az eredmény az, hogy az ország belső területe csatavesztés nélkül is megkisebbedett, ellenben s a horvátok ereje csatanyerés és szabadulás nélkül megnövekedett. 1867-ben fehér lapot kaptak s arra azt írták, amit akartak. Most meg azt is eltépték és letörölték róla, amit magok írtak volt rá egykoron.

Így történik aztán, hogy míg ők vígan fejlődtek, mi idebenn, a belső magyar földekről is kivontunk s többek közt a Drávántúlra vonultunk. A Drávántúl barátaink száma nagyon megfogyatkozott, sőt teljesen elapadt. A bújdosó magyarok száma azonban rendkívül emelkedett s a kivándorlás a 70-es években egyenesen ezekre a területekre irányult.

Kivándorolt a belterületről sok jó magyar család. Katholikusok, lutheránusok és reformátusok vegyesen. Hajtotta őket a földéhség és a nyomorúság.

Ezek közül a katolikusokat horvátokká akarja kényszeríteni a horvát nemzetiségű kath. klérus; a lutheránusok, úgylátszik, magok is elibe teszik a vallás, illetve az egyház érdekeit a magyarságnak, elszakadni készülnek tőlünk. Egyedül a kálvinista magyarok tartják még úgy, ahogy magokat, de őket is erősen szorongatják és különösebben iskolai autonómiájukban korlátozza a horvát önérzet.

A horvát lutheránusokról nem szólunk. Ők többé-kevésbé elvesznek reánk nézve. A római katolikusokat se említjük, őket védte eddig a Julián-egylet, mely lehetővé tette, hogy magyar iskolákat állítsanak; higgyük el, hogy nem fogja hagyni ezután sem. A Julián-egylet elnöke államtitkár lett. S bizonytal nem azért lett azzá, hogy a Julián-egylet szép szerével megsemmisüljön.

A Horvát-Szlavóniában élő magyar reformátusokról azonban csakugyan nekünk kell gondot viselni. Aki az ő atyafiait elhagyja, a pogánynál is alábbvalóbb. Ilyenek lennénk mi is, ha a mi magyar híveinkről itt is kint, ott, ahol élnek, nem gondoskodnánk s velők nem törődnénk.

A régi öt kerületben és kapitányságban, az óhazában élő híveink, eltekintve a jezsuita misszióktól és azon megrohanásoktól, külső veszedelemmel nem küzdenek. Csak a nyomorúsággal, és a tudatlansággal. Ezek is elég veszedelmek.

A Horvát-Szlavon részeken lakó magyarok sorsa már nehezebb. Az állam sem barátjuk, a szegénység nekik is mindennapi kenyerök, mégis megmaradtak.

A mieinket védte eddig a református egyház szabad alkotmányos és demokratikus berendezkedése és takargatta a dunántúli kerület, melynek filiái s melynek közvetlen felügyelete alatt állottak.

Ez a felügyelet nagy szolgálatot tett eddig, de nem volt elég arra, hogy nagyobb erőt adhasson a végeknék. Fiume ma sem tudott református templomot építeni, pedig az ottani reformátusok száma közel jár már a háromezerhez s ez a város egyébként is fontos terület.

Más bajok is vannak.

Mindenképen eljött az ideje annak, hogy az egyetemes egyház szorosabb gondja alá vegye a drávántúli reformátusokat, de nem azért, hogy kivégezzen őket az eddigi fenhatóságok alól, hanem, hogy mindkettőjüknek segítségükre siessen.

A Dunántúl, Fiumében egyetemes magyar református és országos érdekek forognak kockán, indokolt tehát az egyetemes konvent érdeklődése, bevonása és az egyetemes erő igénybe vétele.

Ime, ez történik most, midőn gróf Degenfeld József a Horvát-Szlavon missziói egyházakat meglátogatja. Kiséretében lesznek többen az egyetemes egyház dignitáriusai közül, még többen bizonyára az érdekelt kerületből is.

Nem hódítás a céljuk, nem a 4 magyar vármegye visszakapcsolása, hanem a 4 magyar vármegyébe és a Fiuméba (mert oda is el kell az egyetemes konvent elnökének látogatni) kivándorolt magyarság megtartása. Mindenképen nagy horderejű vállalatnak, korszakos vállalkozásnak tartjuk a gróf Degenfeld József útját és szerettük volna, ha kiséretében minden kerület képviseltette volna magát.

Nem a külső fény emelésére, hanem a küldetés céljának és fontosságának nyilvánvalóvá tételére.

De szívesen elhisszük, hogy nem a számon, hanem a munkán fordul meg a dolog. A számbavételen, a terepviszonyok megállapításán, a missziói egyházakban lakó magyarok faján, önérzetének erősítésén és esetleges bajaik megorvoslásán s két kormánytól való eljárásokon. Mind erre a feladatra valósággal hivatva van az egyetemes konvent elnöke, aki most harmadszor indul ilyen nagyobb körűre a kivándorolt magyarság megmentése és szervezése végett.

Az első két útjában, túl a tengeren, Amerikában lakó testvéreinket kereste fel. Nagy út volt ez, még nagyobb fáradság és gond, melynek nyoma, még évek múlva is meglátszott az erős férfiún.

Pedig Amerikában még aránylag elég kedvező körülmények közt vannak honfitársaink. Ott szabadok s nem áll velük szemben az állam ereje, nem is az elnyomók, hanem a jóbarátok veszedelmesek rájuk nézve.

Horvátországban csak az a tudat védi őket, hogy a föld, amelyen mint települők élnek, valaha magyar föld volt s a belső területhez tartozott. Azután meg azok a szalak s azok a kötelékek, melyek közvetlen Dunántúllal, de általában az egyetemes református egyházzal fűzik őket össze. Ezeket a szalakot növelni, a szeretet kötelékeit erősíteni meg hozzájuk most az egyetemes református konvent elnöke. Az Isten áldja meg ezt a nagy magyar szívet, a jó Isten hordozza és vezesse Nagymagyarország lelkes apostolát, gróf Degenfeld Józsefet.

Dr. Ferenczy Gyula.

A sötét pont.

— Válasz Andrassy Kálmánnak. —

Mélyen átérzve a feladat nagyságát és nehézségeit, melyek az Akadémiai Internátus vezetésével reám hárultak, de értve és őszintén méltányolva azt a nagy érdeklődést is, amely az Akadémiai Internátus iránt, illetékes körökben mindenütt, felébredt, a múlt ősszel egy rövid cikkelyben szólottam arról az irányról, amelyen működésemben haladni kívánok. Rövid fejtegetéseimet az a megtisztelés érte, hogy a mi bölcs Cincinnatusunk — Andrassy Kálmán — méltatta

Oláh Gábor: Szegény magyarok gyönyörű regénye, két kötetben, most jelent meg, minden könyvkereskedésben kapható.

figyelmére és további fejtegetésekre (e b. lapok folyó évi 1—3. számaiban). Cikksorozatának még befejezése előtt magánlevélben igyekeztünk egymás között tisztázni nézeteinket. Mintha sejtettem volna, hogy hamarosan nem fogok tudni helyt állani a nyilvánosság előtt. Hiába, a test nem mindig képes annyira, amennyire kész volna a lélek. De már nem halaszthatom tovább. A közönség iránti tisztelem parancsolja, hogy ő előtte is rendbehozzam a dolgot. Másfelől egyénileg is hízelgő rám, hogy a nyilvánosság előtt bizonyíthatom egyetértésemet Andrassy Kálmánnal.

Igen, mert talán mindenben egyetértünk. De mindenekelőtt egyetértünk abban, hogy a Krisztus élte meg nekünk azt az eszményt, melyet mindnyájunknak követnünk kell. Életben és nevelésben egyaránt. Így egyetértünk abban is, ami ebből következik, t. i. hogy a mi életünk hit nélkül rozoga úti-szerszám, melyet az eshetőségek szeszélye céltalanul és ostobán táncoltat össze-vissza. Azért mit is adhatna egy lelkiismeretes nevelő útravalónak értékesebbet ennél? Ezt a vezető gondolatot juttatja kifejezésre az Internátus ügy- és házirendjének tizenegyedik paragrafusa: „a vasárnapi isteniszteleten az internátusi igazgató vezetésével az internátus minden tagjának megjelenni kötelessége. Ezen kívül naponta házi istenisztelet van az oratoriumban az internátusi ifjak számára“. Midőn tehát a parancsszóra imádkozás ellen nyilatkoztam, ezzel csak azt akartam kifejezésre juttatni, hogy itt erőszakosabb eszközök alkalmazásával nehezen tudnék megbarátkozni. — Hiszen azt akarjuk, hogy az ifjak lélekből higjenek és lélekből imádkozzanak. Lehet-e ezt parancsszóval elérni? Imádkozik-e az, aki erővel van kényszerítve arra?

De ha az erőszaktól félek, annál erősebben kívánom az erkölcsi ráhatásokat. A magától adódó alkalmakat leszámítva, körülbelül két héten át naponként kisebb csoportokban kérttem magamhoz a theologus ifjúságot, hogy ezen a téren is magasabb hivatásukra emlékeztessem őket. Be kell vallanom, szavaimnak múló hatása volt, ami a templom látogatását illeti. Hétköznapi isteniszteleteinken elsomorítóan üres padok merednek reánk.

Azonban ne felejtjük el, az Internátus az ifjak életéhez leginkább csak a kereteket adja meg; csak a korlátokat állítja fel és az egészséges lehetőségeket

nyújtja. A magasabb rendű lelki élet kialakulásához azonban ezeken kívül még más is szükséges. Az ifjakkal választott tanulmányaik körében perspektivákat kell nyitni és fejtő problémákat feladni. Ha kész és befejezett igazságokat nyernek szüntelen s megoldatlan kérdésekkel soha sem találkoznak, nincs mivel tovább foglalkozniok. Ebben az esetben könnyen juthatnak arra a téves gondolatra, hogy körülök már minden kérdést megoldottak mások és bizonyára jobban, mint ők tehetnék. S nem kínozzák többé magukat vele. Így nem indul meg lelkükben az emésztő erjedés, a tépelődés s általában az egészséges belső forradalom, amely minden szellemi életnek előfeltétele. Sőt könnyen megtörténhetik, hogy ezektől a forradalmaktól félénk gondossággal elzárkóznak, nehogy óvatosan, de sokszor ta. án idő előtt tető alá hozott épül tüket megremegtes se.

Mindezt egyes-egyedül annak a megvilágítására hoztam fel, hogy íme az eféle magasabb rendű szellemi élet feltételeinek és motivumainak a nyújtására nem az internátus hívatott, mert arra eszközei sincsenek. Egyetlen-egy ember egy ifjúval, bármily sűrű érintkezés mellett is, csak ritkán találkozik, az ifjak összességével pedig alig egyszer-egyszer. A gondolkodás irányának, lelkének és eszközeinek a nyújtására a tanintézet hívatott és nem az internátus. Az internátus ehhez csak segítséggel járul hozzá. Természetesen ezt a segítséget lehet hatékonyabbá tenni, ha minden anyagi eszköz rendelkezésére áll. Reméljük, hogy ebben idővel nem lesz hiány.

Egyetértünk Andrassy Kálmánnal a fegyelmezés dolgában is. Individualis élet sem képzelhető önfegyelmezés nélkül. Amily mértékben ez valakiben hiányzik, oly mértékben közelít az illetőnek lelki élete a kóros abnormalitás határához. Hogy társadalmi együttélés e nélkül képtelenség, egészen világos. Az volna a legfejlettebb társadalom, mely a társadalom egészébe illeszkedés legteljesebb fegyelmezettségével a legkövetkezőbb egyéni szabadságot együtt tudná megvalósítani. A társadalmi rend és a tudományos komolyság embere egynek érzi magát az önfegyelmezéssel. A tételen legfőleg azt a változtatást tehetjük, hogy a fegyelmet nem korlátnak tekintik, hanem létfeltételnek. Mindez áll a nevelésre is. Fegyelmezés nélkül nincs nevelés. Csakhogy van brutális fegyelem és idomító fegyelem. A fegyelmezésnek az előbbi módjával szemben árultam el első

KÉSZÍT:

minden a fényképészeti szakmába vágó művészi munkákat műtermen kívül is. ↔

Kozmann és Társa

fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme ↔ Debrecen, Piac-utca 44. szám. Ujfalussy-ház. ↔

FELVÉTELEK:

egész nap (vasár- és ünnepeken is) minden időjárásban; művilágítás mellett este 7 óráig.

cikkelyemben ellenszenvet és azt ma is szemfényvesztésnek, önámításnak, vagy pedagógiai tudatlanságnak tartom. Brutális fegyelmezés mellett dróton lehet rángatni az embert s légyzúgást meghallató csendet lehet tartani fenn tömegek között is. Csak-hogy ez a tömeg rettegve és utálattal gondol vissza erre a fegyelmezésre és a reakció az első alkalommal beáll.

Az idomító fegyelem azonban nyomot hagy a lélek finom viaszán akkor is, mikor az idomító kéz már lekerült róla. Természetesen az okszerű nevelés is apellál olykor a szigor kérlelhetetlenségére. Erről nem felejtkezem meg. Sajnos, élünk már nekünk is kellett vele; de éltünk is vele. És, sajtáságos, nevelői tapasztalataimnak és emlékeimnek egyik legszebbje marad, hogy a fegyelmi eset befejezése után az érdekeltek — a legsúlyosabban büntetett is — rendre hálás köszönetükkel kerestek fel azért, hogy amikor a levegő legforróbb volt, nem felejtkeztem meg jövőjükről s végsőleg teljes megnyugvással vették, bár fájt nekik, hogy büntetve voltak.

Így hát egyetértünk abban is, hogy a szeretet lelke által áthatott szigorra és fegyelemre bizony nagy szükség van. És hogy ezt gyakoroljuk is, ennek igazolására még csak egy számot említek meg. Szeptembertől máig, kerek számban, 140 ifjú közül és 150 nap alatt 1131-en voltak hozzám megidézve.

Ha bizonyos materiális tekintetektől egészen fel szabadulunk (mert soha sem szabad egyetlen szempontból cselekedni), amit már jövőre remélhetek, az okszerű következetességben még nagyobb lépéssel mehetünk előre. Ugy, hogy remélhetem, hogy a szabályzatokban kitűzött célt, mint ideát, már egészen megközelítjük, főleg az erkölcsi és higienikus nevelés szempontjából. A tanulmányi tekintetek, mint említettem, más lapra tartoznak.

Valamely eredmény azonban már is van. 140 ifjú él együtt barátságos megféréssel, egymás munkáját tiszteletbentartó csendességben. Szeptemberben, mikor beköltöztünk, szinte a pokol lármája dübörgött körülünk: ma a nóta és a hegedű is elhallgat délután négy órán túl, hogy tanulhasson, aki tanulni akar. Lassan-lassan közszükséggé válik közöttük a csin és a rend. Egy pár elhibázott hang forrongó méhkassá tehette volna a mi kis köztársaságunkat s ellenálló, rakoncátlan tömeggé a lassanként szépen simuló fiúkat. Ezeket akartam múltkori cikkelyemben kifejezni s ezeket akartam nevelői munkámmal megvalósítani. Sokkal többet egyelőre nem vártam; mint

akkor is írtam, egyik napról másra viszonyokat és állapotokat kicserélni teljes lehetetlenség. Egyelőre ennyit a korábbi korlátlan szabadossággal szemben talán elégnek is tarthatunk, amikor reményünk lehet közeljövőben a még többre. És eme eredmények között az sem utolsó, hogy az ifjak az egész dologgal megbarátkoztak.

Mitrovics Gyula.

A debreczeni egyházmegye tavaszi közgyűlése.

Az április 15-én délután megtartott előleges értekezlet után, április 16-án tartotta meg tavaszi közgyűlését a debreczeni egyházmegye. Dávidházy János esperes szívből fakadó imádságban kérte az egek Urától a segedelmet a közgyűlés munkálkodására. A képviselők igazolása, megalakulás, a tárgysorozat megállapítása után az elnöki megnyitó beszédben foglalt, s határozatot igénylő jelentések láttattak el. Őszinte részvétellel értesült a közgyűlés több jeles egyházi előkelőség haláláról; melegen üdvözli a megürült helyekre választott dignitariusokat s különösen nagy örömmel vesz tudomást ft. püspök urunknak a főrendiházba történt meghívásáról s lelkesedéssel demonstrál a gyűlésen résztvevő püspök mellett. — Az egyházi tisztviselők személyzetében történt változásokról szóló esperesi jelentés után két fitanító felkérés következett. A számvizsgáló-bizottság úgy az esperesi hivatal által kezelt pénzekről készített számadásnak, mint az egyházmegyei pénztári számadásnak rendben létéről nyújtott be jelentést. A közgyűlés a jelentéseket megnyugvással vette tudomásul. Az egyházmegyei pénztárnoknak az espereshez intézett jelentéséből tudomásul veszi a közgyűlés, hogy a pénztárban nem talált 6 kötelezvény közül 3 beadott, egy kifizetett és így már csak 2 régi kötelezvény helyét kell pótkötelezvényvel pótolni.

Megállapította a közgyűlés az 1914. évben gyámdíjban részesítendő névsorát. A kiadandó évi segély összesen 16,000 koronát tesz. Az egyházmegyei közalapi bizottság jelenti, hogy a pénzkezelő számadását rendben találta, hátralék nincs, az 1914. évi járulékokat megállapította. A bizottságban megürült helyre F. Varga Lajost választotta meg a közgyűlés, jegyzőül pedig Agárdi Lajost. Az egyházmegyei lelkészi nyugdíj-intézeti bizottság jelentése alapján a pénzkezelő pénztárnok az 1913. évi számadás terhe alól feloldá-

„Meteor“ szálloda Budapest
 VII., Erzsébet-körut 6. szám.

120 kényelmesen berendezett szoba.
 Légűés. — Liftszolgálat éjjel-nappal.
 Fürdők. — Vacuum oleaner. — Összes
 vidéki lapok. — Szobák 4 koronától.

tott. Sajnálatos eset, hogy jól lehet néhai Kun László, Monostorpályi áldott emlékezetű lelkésze az 1913. évben csak egy félévi korpótléket vett fel: a konvent nyugdíj-intézeti végrehajtó bizottsága az utódokat egész évi (800) korona korpótlék után terhelte el belépési és tagsági díjjal. És ez ellen hiába szólalt fel az egyházmegyei nyugdíj-intézeti bizottság, mert a túlfizetés visszaadása megtagadtatott. Hát ez érthetetlen állapot. De hát annak a téves, sőt szabálytalan eljárásnak, hogy az 1913. évben folyósított javadalom-emelkedés után a járulékok nem 1914-ben, de már 1913-ban kiróvatott, ez csak természetes folyománya volt.

A ft. püspök úr megkereste az egyházmegyei közgyűlést, hogy a kebelében eszközölt kálvineumi gyűjtések eredményét juttassa a Kálvineum pénztárába. A közgyűlés meghatalmazta a pénztárnokot, hogy a kinevezett bizottság által készítendő elszámolás szerint a pénztárban eddig is gyümölcsözőleg kezelt összeget adja át a jelzett pénztárba. (1913 december 31-diki számadás szerint az összeg 3389 korona 61 fillér. Ajánlatokban ennél még több is van kían.)

A nagybányai egyházmegye a bárándi lelkészi körrel egyértelemben aziránt kereste meg az egyházmegyét, hogy az egyházkerületi közgyűléshez a zsinati képviselők laistromos szavazás útján való választása ellen intézzen felterjesztést. Indokolják azzal, hogy a laistromos szavazás következtében lehet, hogy az egyházmegyék képviseltetési joga szenvedhet csorbúlást. Az egyházmegye a felterjesztést megteszi. A derecskei tanítói járulékok (petákpénz) megváltása helybenhagyást nyert.

A debreceni egyházközség új épületét nem a Foncierénél biztosította. E miatt a Fonciere panaszt tett. Az egyházmegye érdemileg nem foglalkozhatik a kérdéssel, mert akták bizonyítása szerint a Fonciere a debreceni presbiterium idevonatkozó határozatát elkésve felebbezte. A határozat ezt az eljárást kimerítően megindokolja.

A vagyonleltárakról F. Varga Lajos kimerítő jelentése rendjén tudomására jön a közgyűlés annak, hogy néhány egyház vagyonleltára nincs készen. A

közgyűlés a hiányzó vagyonleltárak elkészítését s beadását a jövő évi tavaszi közgyűlés idejére nyomatékosan meghagyja.

Ötvös Károly világi jegyző elfoglaltsága miatt a tanügyi bizottsági tagságáról lemondott. A közgyűlés Török Péter nyug. gimnáziumi tanárt választotta meg a helyére. A szerepi egyház a saját egyházfentartási alapjából és a Lóczi-alapból kölcsönt vett fel. A kölcsönvételről szóló kötelezvényt a közgyűlés helyben hagyta, irattárba tette s megbízást adott a mindenkori egyházlátogató bizottságnak, hogy a feltételek megtartását ellenőrizze.

Veress Bálint egyházi jegyző a társegyházmegyék jegyzőkönyveiben gondos áttekintés után talált közérdekű határozatokról tett jelentést. Ennek rendjén kiemeli egyik testvér-egyházmegyénknek azt a határozatát, melyben felterjesztést intéznek a Hegedüs és társa céggel kötött szerződés körül felmerült vitás esetek alkalmából az egyházkerületi közgyűléshez aziránt, hogy a fontosabb szerződéseket végleges megkötés előtt megismerés, tárgyalás s észrevétel céljából jövőre közölje a közgyűlés az egyházmegyékkel. A közgyűlés is hasonló kérelmet intéz az egyházkerületi közgyűléshez. A beregi egyházmegyében a káplánok felesketését kívánják. A mi közgyűlésünk is megkeresi az egyházkerületi közgyűlést, hogy az első lelkész-képességi vizsga letételekor a vizsgáló-bizottság előtt a segédlelkész hivatali esküt tegyen. Szinte csudálatos, hogy erről a szükségről mindeddig mindenki elfelejtkezett. Egyik testvér-egyházmegye a látogatott fürdőkön a nyári időszak folyamában a református fürdővendégek lelkiszükségletének ellátása felől tett intézkedést. A közgyűlés ennek alkalmából szükségét érzi annak, hogy a konyári Sóstó vendégei is hasonló gondozásban részesíttessenek. Megbízta azért az esztári és pocsaji lelkészeket, hogy a kérdés megoldása érdekében tegyenek javaslatot.

Konyárrói három felebbezés is került a közgyűlés asztalára.

A presbiterium engedélyezte a téli hónapokra az elemi iskolákban az egyházamban való tanítást, azon az okon, mert a tantermek a délutáni órákban

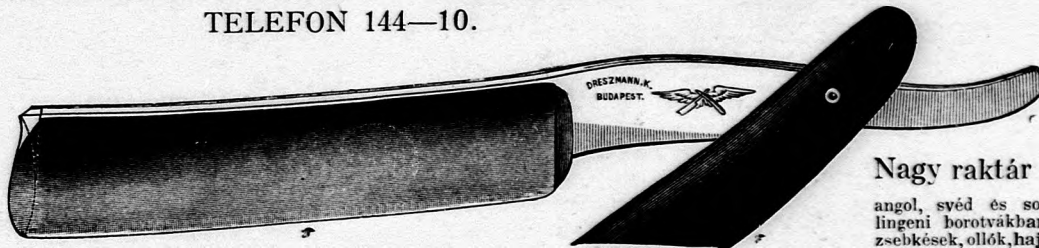
Dreszmann Károly késes és borotva műköszörüs Budapest, VII., Erzsébet-körút 22. sz.

TELEFON 144—10.

Borotvák.

Legjobb minőségben, melyek a saját műhelyemben lesznek készülőve s hajszál élesre fenve. Angol borotva 5 kor., svéd 4 kor. és solingeni 3 kor. Gillette pengék készürlése 12 drb 1 kor. 50 fill., borotva készürlés 1-20—1-60 kor., hajvágó gép készürlése 1-20—1-60 kor. A készürlések a saját felügyeletem alatt történnek,

Nagy raktár

angol, svéd és solingeni borotvákban zsebkések, ollók, hajvágógép, fodrászat-és kertészeti cikkekben.

a téli homályos időben sötétek. A presbiterium határozata az iskolaszék megkérdezése nélkül történt. A közgyűlés, kimondván azt, hogy meggyőződése szerint még a gimnáziumi alsóbb osztályok növendékeinek egyhuzamban való tanításának helyessége is sok tekintetben vitatható, morális és didaktikai tekintetből megsemmisíti a presbiterium határozatát. Valóban, inkább a sötétség elhárítása érdekében kellett volna intézkedni a presbiteriumnak.

A felsőszabolcsi egyházmegye olyan értelmű határozatot hozott, melynél fogva — ha az egyházkerületi közgyűlés a belkörü tűzkárbiztosítási rendszert nem fogadná el, — saját hatáskörében étesíteni fogja azt. A közgyűlés a maga részéről is hasonló állásfoglalásra helyezkedett.

A konyári lelkész panaszt tett, hogy a presbiterium előleges megbízásából kifolyólag téglaszállítás tárgyában kötött szerződés értelmében, presbiteriumi határozatban kifizetni rendelt hátralékos téglair összegét a presbiterium nem vette fel a költségvetésbe. A közgyűlés utasítja a presbiteriumot, hogy pótköltségvetésében a tételt írja elő. Ugyancsak a konyári lelkész a helyettes lelkész fizetése ellen nyújtott be felebbezést. A közgyűlés a folyamodót a közigazgatási bizottság elé utasította kérelmével.

Két pocsaji tanító a presbiterium jegyzőkönyvébe foglalt bántó, sérelmes határozat kifejezéseknek rektifikációjáért folyamodott. A közgyűlés helyet adott a kérésnek s elrendelte, hogy a sérelmes kifejezések a határozattal együtt egy utólagosan hozandó határozatban semmisíttessenek meg s egyben az egyházmegyei közgyűlésnek ide vonatkozó határozata szöveg szerint vezettessék be a presbiteriumi jegyzőkönyvbe.

A hajdubagosi kántor felebbezését a közgyűlés elutasította.

Alsójózsa iskoláit államosítani akarja. Az esperes urat felkérte a közgyűlés, hogy az egyházlátogatás alkalmával az egyházkerületileg idevonatkozó hatá-

rozat értelmében vizsgálja meg az ügyet, hasson oda, hogy az államosítás kikerültessek.

A lelkészi értekezlet megtartását a mostoha gazdasági viszonyokra való tekintetből a közgyűlés a jövő évre halasztotta.

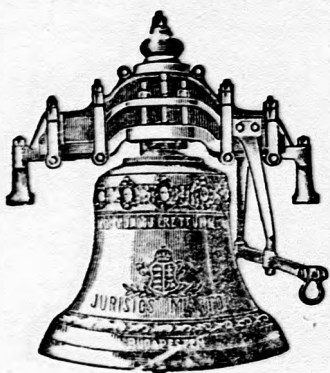
Még dél se volt, amidőn a közel ötven számból álló tárgysorozat pontjai letárgyaltattak. Általán a mostani közgyűlésnek két szép jelenségét kell konstatálnunk: egyik az, hogy szeretett főtiszteletű püspökünk mindvégig jelen volt a gyűlésen. A másik pedig az, hogy a határozati javaslatok minden hozzászólás nélkül elfogadással találtak. Az volt-e ennek az oka, mert a javaslatok kitűnően meg voltak szerkesztve vagy mert fásult közönbösség jelentkezett volna a közgyűlési tagok részéről? eldönti az a körülmény, hogy délben, a fehérasztalnál folytatott barátságos megbeszélések alkalmával a dolgok kitűnő menetével mindenki teljesen meg volt elégedve. A közebédet még kellemesebbé tette az, hogy püspök urunk is testvériesen részt vett azon, s nemcsak tartalmas felszólalással fűszerezte a különben kitűnő ebédet, mi az Angol királyné-szálloda tulajdonosának ügyességét dicsérte, hanem az őt szeretettel körül ölelő társaságnak magasan szárnyaló eszméinek, gondolatainak, észleléseinek közlésével nagy lelki élvezetet szerzett, sőt tájékoztató, eszméltető irányítást is adott.

A bírósági ülés az április 17-ére maradt.

N.

A máramaros—ugocsai ref. egyh. rendes tavaszi közgyűlése.

Ez egyházmegye folyó hó 8-án Tiszaújlakon tartotta rendes közgyűlését Biki Ferenc esperes és György Endre egyházmegyei gondnok elnökle mellett. A szokásos reggeli isteniszteleten Tusa Menyhért szó-
lősgyulai lelkész imádkozott nagy buzgósággal, mely

Elsőrendű haranggyár, szerel a kitűnő Pozdech-féle rendszer szerint, mely annak idején Ő Felsége a király által 2 aranykeresztellett lett kitüntetve. Mesekönnyű indítás, nem rezegteti az állványt, még kevésbé a tornyot. ++++++ Csupán előnye van, hátránya nincsen.

Mérsékelt árak, szolid és szép kiállítás. + Kedvező fizetési feltételek Felülmúl minden eddigi szerelést.

Jurisics Márton

ALAPITVA 1868.

TELEFON 77-51.

harangöntő- és harangfelszerelő gyár Budapest, Rózsa-utca 51-53.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát. u. m.: elsőrendű harangok szállítását, régi harangok átöntését, régi harangok átszerelését Pozdech-féle forgatható öntöttvas-koronára, esetleg forgatható kovásoltvas-koronára, kikopott csapok kieserítését stb. Készít fekvő és álló harangvas-állványokat jutányos áron. Költségvetéssel szívesen szolgál. Munka felvétel végett díjmentesen utazom a helyszínére. Jutányos árak, pontos és tisztességes kiszolgálás.

után a hajdani református iskolába gyülekeztek össze a gyűlés tagjai. Nevezetesebb tárgyai voltak a gyűlésnek: a szavazatbontó bizottság jelentése, mely szerint a lemondás folytán megüresedett lelkészi tanácsbírói állásra Tóth Gábor kishábonyi lelkész választatott meg, ki letévén az esküt, egyházmegyei gondnok szíves szavai után elfoglalta tanácsbírói székét. Esperes időszaki jelentésében kegyelettel emlékezett meg református egyházunk nagy halottairól: Antal Gáborról, Fejes Istvánról, Sütő Kálmánról. Közgyűlés fájalmát jegyzőkönyvileg megörökítette. Az esperesi jelentésből megtudtuk, hogy a csepei lelkészi állásra Pálur István nagykárolyi segédlelkész választatott meg. Vagyonleltárakról, számadásokról, költségvetésekről és igen sok más dologról szóló jelentések tárgyalása közt legérdekesebb volt: a missziói és tanügyi bizottsági jelentések. Amazok a Máramaros vármegyében szétszórta élő református hívek gondozása ügyében folytak le. A területek helyesebb beosztása végett egy bizottság küldetett ki, mely az egyházkerület missziói felügyelőjének jelenlétében fogja javaslatát elkészíteni. A tanügyi bizottság jelentését dr. Gergely György egyházmegyei jegyző adta elő nagy ügyszeretettel, figyelembe véve minden legkisebb hiányt, azokra javaslatokat tett, melyeket a nyári egyházlátogató küldöttségek foguak ellenőrizni. Gyámbizottság javaslatára az országos lelkészi-, özvegy-, árva-gyámpénztárból nem részesülő régi lelkésznek részére a közgyűlés rendkívüli segínyt szavazott meg és a régi tanítók özvegyeinek részére is. A kerületi határozatok tárgyalása folyamán az egyházfentartási alapra vonatkozó indítvány nagyobb érdeklődést keltett fel. Az erre vonatkozó beérkezett presbiteri határozatok majdnem mindegyike oda nyilatkozott, hogy az egyházfentartási alapot, ahol az még nincs, megcsinálják ugyan, de azt központi kezelésre nem hajlandók kiadni. A szőlővérgárdói templom felépítése és az egyház szervezkedése örvendetes, tudomásul vétetett, valamint

özv. Atzél Lászlóné báró Perényi Lujza alapítványa is, mely szerint ez a nemes lelkű róm. kath. nő a nagyszülősi református lelkészek részére örök tulajdonul egy szép szőlőt adományozott. Számos kérvény és építkezési ügy elintézése után a közgyűlés legnevezetesebb mozzanata volt: Szöllősy Antal és Marikovszky Menyhért tanácsbírák lemondása. Közgyűlés ezen régi, kipróbált, egyházukat igazán szerető tanácsbírákat lemondásuk visszavételére kérte fel. A gyűlés 1/23-kor ért véget, mely után a kellemes dikciókkal fűszerezett ebédet elfogyasztván, közigazgatási ügyeket tárgyalt a bíróság, szépen elintézve azokat. Örvendetes, hogy a máramaros-ugocsai tractusból több év lefolyása alatt csupán egyetlen-egy jelentéktelen ügy volt az egyházkerülethez megfelebbezve.

Nagyszöllős, 1914 április 9-én.

R. L.

A belkörü tűzkárbiztosítás ügye.

Kivonat

a felsőszabolcsi református egyházmegye 1914 március hó 31. napján Kisvárdán tartott közgyűlésének jegyzőkönyvéből.

107. szám. Somogyi József e. m. tanácsbíró betérjeszti a következő indítványát: Miután a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésen a 25—1913. sz. egyházmegyei határozatunkban történt felterjesztésünkre, a belkörü tűzbiztosítás ügyében ezideig megnyugtató intézkedés nem történt; miután kétségtelen az, hogy a Fonciére pesti biztosító-intézet a továbbra is kívánatosnak látszó hasznot egyházkerületünknek csak azért adta, mert az egyházak, mint biztosító alanyok érdekei jogos méltánylásban nem részesültek: mondja ki e.-m. közgyűlésünk, hogy ha az egyházkerületi közgyűlés — figyelmen kívül hagyva az egyházmegyék csaknem általános többségének óhaját, — a belkörü tűzbiztosítást mellőzi

Harmonium, Hegedűk, Tárogatók

és a többi hangszereket általánosan elismerve legjobban szállít

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasser J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak, zenekadémiák, iskolák és a hadsereg szállítója, a RÁKÓCZITÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCID-UTCA 5. SZÁM.
GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. 0000

ÁRJEJYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

s valamely biztosító-társasággal az eddighez hasonló szerződést köt, amelyben a biztosítási feltételek kedvezőlenebbek az egyes egyházakra nézve, mintha függetlenül, a biztosítási verseny kizárásával kötnek biztosítást: saját hatáskörében fogja megtenni a kellő lépéseket, hogy az egyházkerületi szerződéstől függetlenül, a ma kínálkozó legkedvezőbb feltételek mellett biztosíthassák magukat egyházaink tűzkár ellen. Javaslatom elfogadása esetén kérem a hozandó határozatot a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre tudomásulvétel végett felterjeszteni s a kerületünkhöz tartozó egyházmegyéknek hozzájárulás végett megküldeni. Dombrád, 1914 március 14. A nagytiszteletű e.-m. közgyűlésnek alázatos szolgája *Somogyi József*, református lelkész, e.-m. tanácsbíró.

Egyházmegyei közgyűlés a javaslat sürgősségét kimondván, azt elfogadja s pártolás végett a testvér egyházmegyéknek megküldi és az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti tudomásulvétel végett.

Kivonat hitelül

Mándok, 1914 április 5.

ifj. Görömbei,

egyh. megyei főjegyző.

* * *

A fentebbi határozathoz a következő észrevételeket fűzzük: Azt a passzust, mely az egyházak érdekeinek jogos méltánylásban való nem részesüléséről tesz említést, nem egészen értjük. De hát ez még nem nagy baj. A mi mostani hozzászólásunknak csak az a célja, hogy az aggódókat úgy a felsősza-bolcsi, mint a többi egyházmegyékben megnyugtassuk. Egyházkerületünk elnöksége igenis nagy gondoskodással vezeti a tűzkárbiztosítási ügy menetét. Minden lelkész tudhatja, hogy a próba bevallási-ívek kitöltését kérte az egyházkerületi pénztárnok minden egyház részéről. A nagy tömegű, több ezer tételt tartalmazó ívek már rég fel vannak dolgozva; próbaszámítások állanak készen többféle díjszabásu vállalati ajánlat körül s ezzel szemben a belkörü tűzkár-biztosítás várható eredménye is ki van számítva. A számítások alapját husz évi adatnak tapasztalatai képezik. A belkörü biztosítás-ügy tervezi a díjszabást, hogy az az eddiginél, ha csak kevéssel is, de mégis mérsékeltebb legyen; más tekintetben is könnyíteni kíván az egyházak terhén. Ennek ellenére legalább is kétszeresét ígéri az egyházkerületi tűzkárbiztosítási pénztár eddigi jutalékának. Az ügyvitel nemcsak nagyon egyszerű, de éppen ezért hihetetlen könnyűségű. A tervezetet egészében felterjesztette az egyházkerületi pénztárnok, mint előadó, a főtiszteletű püspök urhoz. Most már az ad hoc bizottság fogja tüzetes tárgyalás alá venni és annak eredményéről a tavaszi egyházkerületi közgyűlésen bizonyára be fog számolni. Éppen azért mi korainak tartjuk a felsősza-

bolcsi egyházmegye kemény állásfoglalását. Méltó-tassanak bizalommal bevárni a bizottság jelentését s azután az egyházkerületi közgyűlés határozatát. Mi, amennyire a tervezetet futólag megismerhettük, valószínűnek tartjuk a belkörü biztosítás rendszerének életbeléptetését. Azonban kívánatosnak tartanók, hogy a számítástételek az egyházmegyékkel is közöl-tetnének. Azután lehetne nyugodtan dönteni a kérdés felett. Egyébként a belkörü tűzkárbiztosítás kérdését éppen a felsősza-bolcsi egyházmegye hozta napirendre; éppen azért újabb határozata mégis csak azt igazolja, hogy az ügy érdekét kitartással szívén hordja, amiért csak elismerés illeti.

Szerkesztő.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Emlékezetreméltó följegyzés kerületi főgondnokunk ifjú korából.** A dr. Balogh Ferenc hátrahagyott naplóit olvasgatom most nagy lelki élvezettel és haszonnal. Az 1865-ik év egyrészét Edinburgban töltötte elhunyt tudósunk. A skót szabad egyház akkor nagy zsinatra készült s fölkérte Balogh Ferencet is, hogy a zsinaton ismertesse a magyar református egyház történetét. Ő előadásához hazulról kért adatokat, többek között lelki-testi jó barátjától, *Joó Istvántól* is, aki akkor a *gróf Degénfeld Ottó* fiai (*Lajos* és *József*) mellett volt nevelő. Ez az előzménye annak az emlékezetes följegyzésnek, melyet ezelőtt éppen 49 esztendővel, 1865 április 19-én tett naplójában Balogh Ferenc s mely a következő: „Nagy örömet okozott a Joó Istvántól vett tartalmas levél, küldvén adatokat nekem. Főkép érdekel a lutheránusok és kálvinisták közti unio eszméjére vonatkozó és a patentalis egyházak megdöbentő, újabb iránya és elve. *Ifjabb tanítványa, a fiatal Degénfeld gróf ajánlkozott kiírni a számadatos adatokat. Valóban járadságos munka s a kis szorgalmas bűvár e nemes járadozásáért le érzem magamat kötelezve.* Azonnal feleltem s köszöntem szívességöket“. Ime első jele annak a nagyarányu és nagysikerű egyháztársadalmi munkásságnak, melyet azóta kerületi főgondnokunk, most már, mint az egyetemes magyar református egyház vezére is, ez egyház javára folytat. Mint láthatjuk ezt a munkásságot nagyon korán, mint 8-ik gimnázista, kezdette. A fentebbi dátum közel fél-százados működésére vezet vissza. *S. Szabó József*

— **Lelkészeiktatás.** Az angyalosi református egyház új lelkészét, Fekete Lajost folyó hó 13-án (husvét másodnapján) iktatta be szép beszéddel hivatalába Thury Zsigmond kisari református lelkész, egyházmegyei tanácsbíró. Az új lelkész prédí-

kált ezután. Prédikációja nagy hatást tett. Gratulálunk.

— **Németh István** dunántúli püspök, mint lelkes is, a néhai dr. Antal Gábor püspök örökébe fog lépni, amennyiben a legújabb tudósítások szerint mégis csak meghívták a komáromiak, a népszerű vallásanár számára pedig, kinek ebben a fordulatban nagy része van, ugyanott második lelkészi állást szerveznek.

— **Tisza Kálmánné emléke.** Budapesten a Nagypénteki Református Társaság országos mozgalmat indított, hogy a könyörületnek szent cselekedetével: egy *árvaházi alapítvánnyal* márványnál és ércnél maradandóbb emléket állítson özv. Tisza Kálmánné dicsőséges, nagy nevének. Borsod vármegyében és a tiszáninneni egyházkerületben *özv. báji Patay Gyuláné* úrnő, a miskolci református női fillér-egylet elnöke állott e mozgalom élére, aki megleghangú, lelkes felhívást bocsátott ki ez alapítvány pártolása érdekében egyházkerületünk közönségéhez, amelyben utalva arra, hogy „Tisza Kálmánné áldásos élete elválhatatlanul össze van forrva nemzetünk és a református egyház történetével s ő mint hűséges feleség és jóságos édesanya legfőbb védője volt nemzetünknek és hitünknek s zajt és feltűnést kerülve őrangyala volt a szegényeknek“, felhívja a nemes szíveket, hogy filléreikkel járuljanak hozzá ahhoz, hogy az ő nagy nevének égíse alatt árvákat nevelhessenek s így ő halála után is hirdesse nekünk az erények és jóság, az anyai szeretet, a hitvesi hűség, a nemes szellem és könyörülő lélek halhatatlanságát. Az adományok Miskolcra Kun Gyula úrhoz (Verbőczy-utca 7.) küldendők. Az adakozásokat e nemes célra a miskolci református női filléregylet 100 koronával kezdte meg; maga Patay Gyuláné 100 K-t, leányai és fiai 130 K-t adtak az alapítvány javára. Hisszük, hogy a kegyeletes cél mindenütt fel fogja nyitni a szívek és erények zárait s különösen a nők, az anyák mindenütt sietni fognak filléreikkel az alapítvány megvalósításához hozzájárulni! (S. R. L.)

— **A kultuszminiszter a királynál.** Jankovich Béla kultuszminiszter, aki a husvéri ünnepeket a Smmeringen töltötte, tegnap Bécsbe érkezett és délután fél órakor külön kihallgatáson volt a királynál. Az audiencián állítólag egyházi kérdésekről volt szó.

— **A Hevesnagykunsági református egyházmegye** közgyűlése április 21-én Tiszaföldváron lett volna, azonban mint értesülünk, arra való tekintettel, hogy Tiszaföldvár közönsége a Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyére készül, mely május 3-án megy végbe: az egyházmegye jelzett közgyűlését Kisújszálláson fogja megtartani. — Ugyancsak a Hevesnagykunsági református egyházmegyei tanító-

egylet évi rendes közgyűlését, Kecskeméthy László elnöklete alatt, június hó 6-án Tiszafüreden fogja megtartani, ahol a tanítótestület az Országos Szövetség Betegsegélyző-Egylet pénztára javára ugyanekkor hangversenyt rendez.

— **A debreceni református iskolaszék** rendkívül fontos ülést tartott ápr. 8-ikán, Szelé György elnöklete alatt. Új iskolák létesítéséről volt szó, melyeknek épületeit a város emelné, a személyzet beállításáról pedig államsegély igénybevétele mellett az egyház gondoskodnék. Az új iskolák helyét a következőkben jelölték meg: Temető-utcán 4 tanterem, Csapó-kertben 2, Tégláskertben 2, Nyilastelepen 2. Ezenkívül létesülne még a Homokkert melletti telepek gyermekei számára a Márk Endre nagylelkű adományából egy új iskola 2 tanteremmel és 1 tanítói lakással.

— **Zoványi Jenő** sárospataki theol. tanár, akit a főiskolai gondnokság márc. 27-én állásába visszahelyezett, március 30-án kezdte meg előadásait a magyar prot. egyháztörténetből és a magyar prot. irodalomtörténetből. Győzött hát a régi szabadelvű felfogás mégis!

— **Húsvét a szegényházban.** Megható istenisztelet folyt le a debreceni városi szegényházban. Húsvét második napján maga dr. Baltazár Dezső püspök végezte ott az isteniszteletet és osztotta ki Hajdu Zsigmond püspöki titkárral az úrvacsorát. Az isteniszteleten részt vettek a szegényház lakói (nagyobb részben reformátusok), a környéken lévő tanyák lakosai, akik ide rendszeren bejárnak és a nagyszámú előkelő városiak. Hiában, a püspök prédikált, ki ünnep első napján is szolgált a debreceni nagytemplomban, s akinek a szegényházi szolgálata iránt a legnagyobb érdeklődés nyilvánult. Ez a Debrecen városi szegényház mintaszerű berendezése (ez a város és a kulturtanácsos érdeme) és vezetése mellett (ezért pedig a derék gondnokot illeti a dicséret) azért is nevezetes, hogy benne állandóan a református püspökök s azok közvetlen környezete szokott szolgálni. Magát a szegényházi missziót b. e. Kiss Áron kezdeményezte, b. e. Eröss Lajos püspök folytatta és maga is prédikált a szegényházi imateremben. Különös gondja van erre az intézményre dr. Baltazár Dezsőnek, aki nagy szeretettel fordul a szociális nyomor áldozatai felé s most is velök kívánt ünnepelni. Azután van még egy nemes szívű férfiú, akinek ez intézmény létrehozásában és istápolásában oroszánrésze van s ez Márk Endre, a kerület és kollégium ügyésze, az ügyvédi kamara elnöke, akit mindenütt ott találunk, ahol szerencsétleneken, elhagyottakon segíteni kell. Áldja meg őt az Isten s azokat is, akik a húsvéti örömet és ünnepet azzal tették teljessé, hogy megosztották azt a szegényekkel.

— **A nagyváradai református tanítónőképző-intézetbe való felvétel feltételei.** Az 1914—15. iskolai évben felvétetik az I. osztályba 30 (a II. és III. osztályban nincs üres hely) és a IV. osztályba 4 növendék. Az I. osztályba felvételért folyamodhatnak 14. életévüket betöltött, oly épszervezetű leányok, akik a felső népiskolát vagy a polgári leányiskola, a felsőbb leányiskola, esetleg a leánygimnázium alsó négy osztályát sikerrel végezték. A III. osztályba — ha esetleg időközben üresedés lenne — felvehetőek, akik kisdéd-óvónői oklevelet szereztek vagy a felsőbb leányiskola, esetleg leánygimnázium hat osztályát elvégezték. Az ilyen növendékek az I. és II. osztály tárgyaiból különbözeti vizsgálatot tesznek (óvónőknél esetleg zongora helyett hegedű). A különbözeti vizsgálat díja 20 K. A nagyváradai református tanítónőképző-intézet igazgatótanácsához címzett folyamodványhoz mellékelendők: 1. születési anyakönyvi kivonat; 2. iskolai bizonyítvány a megelőző iskolai évről; 3. tisztviselői orvosi bizonyítvány; 4. himlőoltási bizonyítvány; 5. honosági bizonyítvány; 6. a szülők vagyoni állapotát és a családtagok számát feltüntető községi bizonyítvány. Az így felszerelt folyamodványok az intézet igazgatóságához legkésőbb 1914 június 25. déli 12 óráig nyújtandók be. Az egész évi tandíj a járulékokkal együtt 83 korona. Ebből a beíratáskor 51 korona és február 1-én 32 korona fizetendő. Minden folyamodványhoz 45 fillér postabélyeg mellékelendő. Az intézeti internátusban 700, 600 és 500 koronás helyek jönnek üresedésbe, amelyekre a folyamodók az internátusi igazgatóhoz címzett külön kérvényt ugyancsak 1914 január 25. déli 12 óráig nyújtsák be. Írásbeli megkeresésekhez válaszbélyeg mellékelendő. —

Nagyvárad, 1914 április 15-én.

Nagy Vilmos, igazgató.

— **Helyreigazítás.** *Rohoska József* sárospataki theol. tanár, mint értesülünk, a debreceni új egyetem református theológiai fakultásánál elsősorban a vallásbölcseleti és történelmi s másodsorban az újszövetségi tanszékre adta be pályázatát.

— **A debreceni református főgimnázium kirándulása.** Református kollégiumunk főgimnáziuma az ünnepet megelőző héten igen sikerült iskolai kirándulást rendezett a magyar tengerpartra. 43 diák 3 tanár vezetése alatt április 4. kelt útra. A szülőknek és érdeklődőknek egész csoportja kísérte ki őket az állomásra. Pesten még aznap este megnéztük a kivilágított Dunapartot, átmentünk az Erzsébet-hídon s villamoson nagy kerülőt téve a Margit-hídon át visszatértünk szállásunkra, a Hernád-utcán levő elemi iskolába. Virágvasárnap a városligetet és állatkertet tekintettük meg, hol különösen a kisebbek-

nek az érdeklődését a majmok ketrecci kötötték le. A pálmakertből és az aquariumból is alig birtuk őket kicsalni. Megnéztük az országház belsejét, egy pár szobrot s a bazilikát. D. u. a Margit-szigetet jártuk be, hol katonazenét is hallgattunk. Különb. később Fiumében is megragadtuk az alkalmat, hogy zenei élvezetben is részeltessük a kis csapatot. A halászbástyán kigyönyörködve magunkat visszatértünk szállásunkra s este indultunk Zágráb felé. Hétfőn d. e. útunk megszakításával Zágrábot, a délszláv műveltségnek eme gócpontját szemléltük meg. László Levente ottani református lelkész és Keményffy Géza máv. hivatalnok a legnagyobb szeretetreméltósággal kalauzoltak bennünket, sőt visszafelé jöttünk az állomáshoz újból kijöttek s kedves modorukkal valóssággal barátjaikká lettek társaságunknak. Ebéd közben és után Sági Ernő máv. hivatalnok látott el bennünket kellő magyarázatokkal Zágráb társadalmi és politikai helyzetéről. 6-án este már Fiumében voltunk, mely kirándulásunk tulajdonképeni célpontja volt. A m. kir. tengerészeti Akadémiában kaptunk vendéglátást, hol Szabó Samu igazgató nagy szeretettel fogadott bennünket. Sajnosan tapasztaltuk, hogy egyes kiránduló intézetek nem a legjobb nevet hagynak maguk után. 7-én d. e. a rakodóparton megszemléltük az árúknak ki- és berakását. Így a parafa, nyerscukor, gyapot szállítását. Látunk egy épen akkor délben 750 magyar utassal induló kivándorló hajót. Egyik ott állomásozó kisebb csatahajónak a megtekintésére is engedélyt kaptunk s több csoportra oszolva szakszerű vezetéssel minden csinját-binját megismertük. Megnéztük az utóbbi évek alatt, úgylátszik, pusztulásnak induló aquariumot, a gyönyörű babér és ciprusfákkal diszitett temetőt s József főherceg remek fekvésű kertjét. D. u. Abbáziába hajóztunk át s végig sétáltunk a tengerparton majdnem egészen Lovranáig. 8-án d. e. Cirkvenicába mentünk le. Útközben meglehetősen nagy siroccóban volt részünk s bizony a társaság néhány tagján a tengeri betegség tünetei jelentkeztek. De az ifjúság általános örömeinek adott kifejezést, hogy ebben is része lehetett. Cirkvenicában Biczó debreceni építész úr jóvoltából az egész társaság megtízóraizott. Délutánunkat a zuhogó eső rontotta meg, úgyhogy a gyárak tervezett megnézése elmaradt. 9-én d. e. azonban gyönyörű napfényes időben kapaszkodtunk fel a Tersattora s tekintettük meg a régi várat, melyből a Quarnero-öbölre felséges kilátásunk volt. Még a fiumei vásárarnokot és halpiacot néztük meg s úgyszólván végig ettük. Roppant kedvvel ették a gyerekek az osztrigát. Egyrésziük Radó Endre tanárral elment ásvány- és növénygyűjtésre, a többiek a délutánt a népkertben s a tengerparton töltötték, vagy bevásárlásokat tettek.

Szalámival, kenyérral, sajttal és egy csomó narancs-csal jól felszerelvén a társaságot, nagypénteken reggel mondtunk búcsút a tengernek s szombaton reggel 8 órakor testben és lélekben meggyarapodva, sokat látva és tapasztalva érkezünk haza. A szülők szeretettel ölelheték ismét keblükre gyermekeiket. A kirándulás alapos és körültekintő előkészítéséért Osváth Ödön főgimn. tanárt illeti a dicsőség. A vezetésben segédkeztek neki dr. Radó Endre és dr. U. Szabó Gyula tanárok.

Tudósító.

— **Haláleset.** Nagy Dániel vámospércsi lelkész, ki e helyen 32 éven át hirdette Istennek igéjét, hosszas szenvedés után, a nagy Istenbe vetett erős hitében, f. évi március 28-án reggel 3 órakor meghalt s harmadnap délután eltemettetett. Az Istenben boldogult hű szolga életének 60-ik, boldog házasságának 32-ik évében hagyta el örhélyét s halálát özvegyén, 7 gyermekén és két unokáján kívül széleskörű rokonság is gyászolja. Gyászlevelet adott ki nemcsak a család, hanem a gyülekezet nevében a presbyterium is. Ott voltunk mi is lélekben elhunyt barátunknak temetésén s őszinte részvétellel gyászoljuk halálát annak a jó embernek, ki szív volt egészen, mert csak szeretni tudott. De őt is szerette gyülekezete, mely végtelen mély meghatottsággal osztotta a gyászoló család bánatában. A templomban Szabó Lajos esperes-lelkész imádkozott, a temetőben pedig Szász Imre, a vámospércsi egyház közkedveltségnek örvendő segédlelkésze tartott sírbeszédet, melyet zokogva hallgatott a nagy gyülekezet. Legyen áldott elhunyt barátunk emlékezete!

— **Szives kérelem.** Azon nagy. esperes urakat, lelkésztestvéreket és főiskolai széniorokat, akiknél még: „Élőknek a holtakról“ című temetési beszédeimre és imáimra szóló felhívás van, azt saját érdekükben legkésőbb 1914 év május 1-ig méltóztassanak annyival inkább visszaküldeni, mert május 1-je után a 26 nyomtatott ívű, díszkötésű könyvnek bolti ára 8 K lesz. A könyv különben már hetekkel azelőtt ki volt nyomva és május 1-je után, amint a díszkötések elkészülnek, a könyv megrendelőimnek szét fog küldetni. Kérésem megújítása mellett maradtam Sajókápolnán, 1914 április hó 14. (u. p. Sajószentpéter, Borsod m.) Alázatos szolgája: *Szuhay Benedek* református lelkész.

— **Triesti általános biztosító társulat** (Assicurazione Generali) Budapest, V., Dorottya-utca 10. és 12. A „Közgazdaság“ rovatában közöljük a Triesti általános biztosító társulat (Assicurazione Generali), e legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a társulat mindenkinek, aki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg- és betörés elleni biztosít-

ásokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a Magyar jég- és viszontbiztosító r.-t., baleset- és szavatossági biztosításokat az Első o. általános baleset elleni biztosító társaság, valamint kezességi és óvadékbiztosításokat, eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikasztás elleni biztosításokat és versenylovak, telivérek és egyéb értékesebb tenyészállatok biztosítását a „Minerva“ általános biztosító részvénytársaság, valamint árú- és útipodgyászbiztosításokat az Európai árú- és podgyászbiztosító részvénytársaság számára. A Generali főügynökség Piacz-utca 30.

— **A debreceni református tanítóképző-intézeti növendékek tanulmányi kirándulása.** A husvétii szünidő első napjain dr. Veress István igazgató, dr. Ecsedi István és Kovács István tanárok vezetésével, mintegy 60-an tanulmányi kirándulást tettünk Nagyvárad—Kolozsvár útirányban.

E két városon kívül megtekintettük a révi cseppkőbarlangot s gyönyörű vidékét, Vársonkolyosnál a Misid-völgyet s a benne lévő cseppkőbarlangot és a Királyhágót.

Negyedikén reggel fél 3 órakor indultunk a Kollégiumból. Az alvó város néptelen utcáin át, a nagy állomásra mentünk, hol a városban kinn lakó társaink is csatlakoztak hozzánk. Itt összegyülekezve, vonatra szálltunk, mely a magyar síkságon át Nagyvárad felé robogott velünk. Debreczen ragyogó lámpái csakhamar eltűntek szemeink elől a hajnali szürkületben; vonatunk ébredező falvak mellett robogott tova.

A felkelő nap ragyogó sugarainál, Bocskay István nagykeréki várának nagy időket látott komor falait pillantottuk meg. Messze távolban a bihari hegység kéklő vonalai tünedeztek elő, mely látvány ablakhoz csalta, különösen alföldi társainkat.

Biharpüspökinél egész közel értünk a hegyekhez: a lankás oldalakon virágzó barackfák hirdették a ki-keletet. A város felerészben síkságon, felerészben hegyoldalon épült. Rikító, piros cseréppel fedett házai között ódon templom emelkedik. Vonatunk a hegy mellett haladva tovább, csakhamar Nagyváradra ért, hol Nagy Vilmos volt tanárunk, mostani nagyvárad tanítónőképző-intézeti igazgató fogadott s vezetett bennünket. A tanítónőképző épületébe lerakva csomagjainkat, a város megtekintésére indultunk.

Először az iskolához közel lévő Szigligeti színházhoz és az előtte álló Szigligeti mellszoborhoz mentünk.

Ezek után Szent László lovasszobrát s a hold változásait jelző Holdas templomot tekintettük meg. A Sebeskörös hídján s a Rhédey-kerten átmenve, a Honvéd-hadapród iskola és csendőrségi iskola modern épületesoportját néztük meg. Innen Szacsavay szobrához, majd Szigligeti Ede emléktáblával megjelölt szülőházához mentünk. E nevezetességek megtekintésére

tése után visszatértünk az iskolába, hol izletes ebéddel vártak reánk. Nagy Vilmos házigazdánk felköszöntése után, igazgatónk meleg szavakkal köszönte meg fogadtatásunkat és ellátásunkat. Ebéd után kimentünk az állomásra s Nagy Vilmos igazgatótól búcsút véve, tovább mentünk Kolozsvár felé.

Vonatunk a Sebeskörös széles völgyén robogott tovább. Nemsokára elértük a kőolaj gyáráról híres Mezőteleget. Azután kisebb falvak mellett mentünk tovább. Egy helyen a hegyoldalról kis hegyi patak rohan alá s nagy robajjal szakad a Körösbe. A Körös völgyén felfelé haladva Rév községnél álltunk meg. Ezután a völgy mindinkább keskenyedni kezd; balra hatalmas sziklák merednek ég felé, jobbra a vasut mellett a Sebeskörös rohan alá a sziklás mederben; a szirteken megtörő habok robaja megtölti az egész völgyet. Egy sötét alagúton átbogva, vonatunk megállt a Zichy-barlang megállójánál, hol leszálltunk. Itt gyönyörű kép tárult szemünk elé. A Körös túlsó, meredek partján csinos szállót pillantottunk meg. Mellette a Zichy, vagy révi cseppkő-barlangból kristálytisza patak fenséges vizesést alkotva zuhog alá a Körösbe. A szálló mögött hatalmas hegy emelkedik; tövében, a szállótól mintegy 100 lépésnyire tátong a barlang szája. Csomagjainkat a szállóban elhelyezve, igazgatónk vezetésével, a hegy megmászására indultunk.

Meredek serpentin úton a hegytetőre értünk s a Hymnuszt elénekelve, az alattunk elterülő táj nézésébe merültünk. Alant, a mély völgyben a folyó, mint ezüst szalag vonul tova, mellette halad a vasút, épen egy vonat robog rajta végig; sötét teste, mint egy acélkígyó kanyarog a pályával, füstje eltűnik egy kevés ideig az alagútban, majd ismét előtör s hatalmas gombolyokban szakad fel a völgyből. Messzebb a táguló völgyben Rév s több kisebb község elmosódott képe látszik. A hegyről lejövet, több kisebb barlangot, az ú. n. kecske barlangot néztük meg. Ezek egyikében tartózkodott Rákóczy egyik bújdosó vezére: Devenese. Ebben a barlangban ásatásokat végeztek s a majom-ember koponyáját találták meg, mely — állítólag — 100,000 éve került a földre.

Ezek után a két püspököt tekintettük meg. Ez két magasra nyúló sziklaszál, közéjük felülről egy szikla szorult; úgy néz ki messziről, mintha kezét fognának. Innen lementünk a szállóba megpihenni, hogy azután megtekintsük a révi barlangot.

Ezt a barlangot 1903-ban fedezték fel s a világ egyik leghosszabb és legszebb barlangja.

Mi két csoportra oszolva tekintettük meg. Egyik csoportot igazgatónk vezette, ki, mint egyike e barlang felfedezőinek s mint egykori révi lelkész ezt igen jól ismeri. Ruhájuk fölé fehér vászonkabátot

öltöttek a lecesepegő víz ellen, s újjokat acetylén lámpákkal világították meg fiatal oláh vezetők.

A másik csoport az öreg vezetővel ment. Mivel az első csoport sokáig benn volt, nem vártuk meg, míg kijöttek, hanem öreg vezetőnkkel s a kinnlévő lámpahordozó fiúkkal, szűk nyíláson át bementünk a barlangba. Körülöttünk a lámpák halvány derengő fényt vetettek a szürkés-fehér falakra, mellettünk a több kilométer hosszú barlangon végigfutó patak rohan el, hogy a barlangból kijutva gyönyörű vizeséssel zubogjon alá a Körösbe. Különös érzelm vesz erőt az emberen, itt a föld mélyén. Távolság a világi zajtól, e síri világban, csodás alkotásait látva önkéntelenül meghajtjuk fejünket a Teremtő előtt. Beljebb menve a barlang alját a kispaták egészen elfoglalja; itt deszka-járdán megyünk tovább.

Koronkint eltűnik a patak; ilyen helyeken a barlang alja emelkedik s lépcsők vezetnek fel a magasabb útra. Az alagútszerű átjárókon túl ismét deszkajárók következnek. Az oldalfalokról és tetőről csodás alakú cseppkövek függenek alá.

A mesebeli sárkány s az oroszlán hatalmas alakja mellett apró csigák élethű alakja tűnik szemünkbe.

A boltozaton egy nagy kőszáli sas lebeg kiterjesztett szárnyakkal, mintha zsákmányára akarna lecsapni. És ime csakugyan zsákmányát akarja megragadni: alatta kicsiny fűrj lapul meg, mintha menekülni akarna ellensége elől. Másik helyen, mintha zöldség-kamrába jutottunk volna. A tetőről retek, petrezselyem, majd felfüggesztett paprika-füzérek csüngenek alá. Az oldalakon különféle gombák élethű alakjai keltenek bámulatot. Beljebb vöröszínű cseppkövek tünedeznek elő s egy helyen felfüggesztett paprikás szalonna hú másai tüntek szemünkbe. Tovább menve nagy templomalakú üregbe értünk: teteje kúpalakban végződik, oldalán szószék, vele szemben khórus áll; háttérben a hosszú cseppkőrudak orgonasípok gyanánt függenek le egymás mellett. Az üreg legtetején egy denevér repkedett a lámpafény által megzavarva: mit kereshetett ez itt, több km.-nyire a hegy belsejében?

Egy sziklatömbön két kőtábla áll, rajtok a víz sekély, tekervényes csatornákat mosott; messziről a bibliabeli két kőtáblának nézi az ember. A barlang belsejéből már visszafelé jöttek előbb bement társaink. A lámpák derengő fényénél, kísérteties fehér alakjuk, rég elfeledett gyermekmeséket jutattott eszünkbe. Ilyennek képzeltük a kísértet-tanyát a nesztelen járó fehér kísértetekkel. Itt találkoztva elénekeltek a Hymnuszt s mi még tovább mentünk a barlang belsejébe, ők pedig kifelé indultak a szabadba.

De csakhamar visszatértünk mi is, mert a patak több helyen elrontotta a hidat s vízben nem volt

kedvünk tovább menni, bármennyire szerettük volna látni az egészet.

A homályos barlang után ismét láthattuk a ragyogó tavaszi napsugarakat, szíhattuk az üde hegyi levegőt. Este izletes vacsorával várt bennünket vendéglősünk s vacsora után vidám beszélgetéssel, nótázással töltöttük időnket. Az éjjelt a szálló épületében töltöttük. Másnap gyönyörű tavaszi reggelre ébredtünk.

Vidáman, frissen jártuk be a hegyeket. Reggelink elköltése után tovább indultunk, gyalog, a széles völgyben fekvő Vársonkolyosig. Az itteni órházban csomagunkat lerakva, a Misid-völgy megtekintésére indultunk.

Előbb a Körös partján haladtunk fölfelé. A völgy mindinkább keskenyebb lesz, az út meredek sziklák és a Körös között halad. A hegyoldalokat némely helyen sárga kankalinok s kék ibolyák lepik el. Jobbra, a Körös által csaknem egészen körülvett meredek sziklafokon ódon várkastély dacol az idővel. Udvarán sötétzöld fenyvescsoport áll. Feljebb a Körös, fákkal benőtt kis szigetet alkot. Ezután az út egy fahídon át a másik partra vezet s a Misid-völgyön megy tovább.

Az út a völgyön végigfolyó kis patak mellett folyvást emelkedve vezet feljebb. Több helyen régi mészégetők állanak az út mellett. A hegyoldalokon pástorkunyhók mellett sövénykarámok állanak, fenn a tetőn juhnyájak legelésztek. E gyönyörű völgyön tovább haladva elértük a misid-völgyi, Bíró Lajos által felfedezett cseppkőbarlangot.

Bejárata magasan a hegyoldalon van. Patak nem folyik benne, s olyan alacsony, hogy több helyen utat kellett bele ásni. Cseppköveinek színe szebb, mint a révi barlangé, de az alakot tekintve, a révi cseppkőbarlang képződményei sokkal szebbek.

Innen visszatérve a patak partján telepedtünk le, fáradalmainkat kipihenni. Hideg ebédünket elköltve visszatértünk Vársonkolyosra, honnan vonaton tovább mentünk Királyhágó felé. Egy alaguton átmenve elértük Királyhágót, hol kiszálltunk a hágó megtekintésére. A kicsiny falun átmenve az országút emelkedni kezdett. Mélyen az út mellett egy kis patak rohan alá. Jobbra a hegyoldalon a jó vízeről híres Curgó-forrás fakad s mi is meggyőződünk arról, hogy méltán híres. A tetőre érve a Bihari havasok fehér csúcsai tűntek szemünkbe. A Hymnus eléneklése után lejöttünk az állomásra, honnan tovább mentünk Kolozsvár felé. Feketetónál elhagytuk Bihar megyét. Az első kolozsmegyei községben, Csucsán nagy örömmel néztük az új református templomot. Közben besötétedett.

Vonatunk most egy kicsiny községhez, Kis-

sebeshez ért, melynek legkisebb házai is villanyfényben ragyognak. Sok város tanulhatna tőle. Sebesvárnál elhagytuk a Körös völgyét s csakhamar Bánfihunyadra értünk. Ezután egészen besötétedett s mi a vidék szemlélése mellett nótázással, tréfával töltöttük időnket egész Kolozsvárig. Itt a Kollégium egyik tanára, Tárkányi Béla várt reánk, a Kollégiumba vezetett bennünket, hol fáradságos útunk után csakhamar lepihentünk.

Másnap reggelink elköltése után a város megtekintésére indultunk. Megnéztük Szilágyi Sándor szülőházát, majd Mátyás király lovasszobrát tekintettük meg. Ezután Mátyás király szülőházához mentünk, amelyben az E. K. E. múzeuma is el van helyezve. Régiségek egész sorozata kötötte le figyelmünket, szinte Erdély egész múltja elvonult szemeink előtt. Bocskay István szülőházának megtekintése után az egyetemi könyvtár modern berendezését néztük meg. Innen hazamentünk az iskolába, hol az internátusban izletes ebéd várt reánk. Ebéd után az állattani intézetet néztük meg. A kitömött állatok, de különösen a madarak olyan természethű helyzetben állanak, hogy szinte várja az ember, hogy megmozduljon az egész állatvilág. Az épület tetejéről gyönyörű kilátás esett a városra. Innen visszamentünk a Kollégiumba, hol összegyülekezve kiindultunk az állomásra. Itt 6 órakor vonatra ültünk s visszafelé indultunk Nagyvárad felé. Nagyváradról Püspökladányon át, kedvesen és hasznosan töltött napok emlékével jöttünk haza, Debrecenbe, reggeli 3 órakor.

Nagy hálával tartozunk e tanulmányút létesítőinek e kedves napokért, melyek emléke még aggkorunkban is élénk lesz s a jól töltött napok közé fognak tartozni.

Gál Dániel 2. tk.

Közgazdaság.

A szőlővédekező anyagokról. (D. J.) Az utolsó évek keserves tapasztalatai végre odafejlesztették a dolgokat, hogy ma már alig van az országban szőlősgazda, aki évenként legalább egyszer (úgy-ahogy) ne tartaná szükségesnek szőlőjét a legelterjedtebb elleneségek: a peronospora, a lisztharmat vagy a szőlőmoly ellen valami védekezésben részesíteni. Ez a védelem nem mindig olyan, hogy azután siker is koronázza a ráfordított munkát, mert vagy az anyag minősége vagy alkalmazásának ideje, vagy annak módja nem felel meg a szőlőtőke igényeinek, illetve a betegség mérvének. Innen azután egyik oka annak a rengeteg panasznak, melyet a „csalódott“ gazdák a védekezés sikertelensége ellen hangoztatnak. Aki nem elégszer, nem a legmegfelelőbb időpontban, nem alaposan és főleg nem megfelelő anyaggal poroz vagy permetez,

annak nincs joga munkájának eredménytelensége ellen panaszkodni. Mik a különféle szőlőveszedelmek hatékony ellenszerei és mily módon alkalmazandók azok, arra nézve egyrészt az illetékes *állami intézetek*, mint a m. kir. szőlészeti kísérleti állomás és rovar-tani intézet Budapesten, régebben a növényvédelmi kísérleti állomás Magyaróvárott, másrészt pedig köztisztviselteknek örvendő *szaklapok* adnak díjmentesen és legnagyobb előzékenységgel a hozzájuk forduló gazdaközönségnek útmutatást. Akinék tehát e téren saját, évek során bevált tapasztalatok nem állanak rendelkezésére, az, mielőtt valamelyik szőlőellenség ellen szükséges eszközöket, gépeket és anyagokat beszerezne, forduljon tanácsért a jelzett intézetekhez vagy jeles hírnevű szakújsághoz, ahol nemcsak azt fogja megtudni, hogy mikor, hányszor, milyen erősségű anyagot és milyen rendszerű gépet használjon, de meg fogják neki azt is mondani, hogy hová fordulhat teljes bizalommal az anyagok és gépek beszerzése céljából. A lelkiismeretlen kiszolgálás, értéktelen anyagok kínálata ezen a téren nemcsak azt károsítja meg, aki azt az anyagot vásárolja, *hanem másokat is*. Minden rosszul kezelt szőlő, ahol a gombabetegségek vagy állati ellenségek melegágyra találtak, egyúttal állandóan veszélyezteti a szomszéd birtokosokat, akik helyes anyaggal, helyes módon védekeztek, azért az, aki ilyen anyagokat készít vagy forgalomba hoz, *nemcsak magánérdeket sért, de a köznek is ártalmára van*. Már pedig újabban egész sorozata az ily helytelen összetételű szereknek jön forgalomba, néha új fantasztikus nevek alatt, máskor bizalomnak örvendő nevek bitorlásával, de az árú, melyet ezen név alatt kínálnak, nem olyan összetételű, mint amit ezen név alatt érteni szokás. A csalétek rendszeren a meglepően *olcsó ár*, melynek a takarékosra mindig hajlandó gazdák közül néhány száz lépze megy. Ha azután szorgos védekezés dacára a betegség mégis elpusztítja szőlőjét, megfogadja, hogy többé ilyen tévelygésnek fel nem ül, de a következő évben ismét lépze megy, száz más és a haszontalan szer egy pár évig busás hasznot hoz a „feltalálójának“. A vidéki gazdasági egyesületek évről-évre panasszal fordulnak a központhoz, hogy találjon utat és módot, hogy az a sok haszontalan permetező-, porozó-, szőlőmolyirtó- stb. anyag, mely gyakran csak egy vagy két szezomban tud vevőket hódítani, hogy azután egy új nevű, de éppen olyan értéktelen utánzatnak adjon helyet, végre eltűnjék a föld színéről. A m. kir. ampelológiai intézet is évenként beszámol az ilyen anyagokkal végzett kísérletekkel, figyelmezteti *a gazdákat, hogy maradjanak meg a régi kipróbált szereknél*, ne üljenek fel minden reklámnak, minden tolakodó kínálatnak *s így a birtokosság magára vessen, ha pórul jár*. Azért most a szőlészeti idény előtt vessen minden gazda

számot magával, mielőtt védekező anyagszükségletét megrendeli, hogy *kinél és mit szerezzen be*. Semmi sem bosszúlhatja meg magát annyira, mint a védőanyagok vásárlásánál alkalmazott takarékoság. Ne álltassa magát azzal, hogy az illető kereskedő vagy gyáros „*garantált összetételű anyagot*“ kínál. A papiros türelmes és az a kérkedő garancia legtöbb esetben szemfényvesztésnél nem egyéb, mert számít arra, hogy a vevő először is nem tudja útját-módját, hogyan lehet az anyagot megvizsgáltatni, azután sajnálná rá a költséget, végül pedig rendszerint akkor szerzi be a gazda az anyagot, mikor azt már aznap, vagy a héten alkalmazni akarja. Már pedig az ilyen megvizsgálás néha hetekig is elhúzódik és végül is csak mindig bizonytalan kimenetelű perrel tudna kidobott pénzéhez jutni. *De a szőlőjében elszenvedett kárért nem kárpótolja senki*. Tehát, ha valahol, úgy itt áll a közmondás, hogy a „*fösvény duplán fizet*“ először az értéktelen anyagért, másodsor az elmaradt haszonnal.

A Triesti Általános Biztosító-Társulat (Assicurazione Generali) folyó évi március hó 17-én tartott 82-ik rendes közgyűlésén terjesztettek be az 1913. évi mérlegek. Az előtünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1913 december 31-én érvényben volt **életbiztosítási tőkeösszegek** kor. 1,297.036,630.20 tettek ki és az év folyamán bevett díjak kor. 56.381,050.47 rugtak. Az **életbiztosítási osztály díjtartaléka** kor. 22.566,540.30-rel kor. 398.114,196.97-re emelkedett. Az **életbiztosítottak osztály-alapja** kor. 7.515,715.11 tesz ki. A **tűzbiztosítási ágban**, beleértve a **tükörüveg biztosítást**, a díjbevétel kor. 19,257.541,835 biztosítási összeg után kor. 33.058,512.87 volt, miből kor. 11.771,428.47 viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel kor. 21.287,084.40-re rugott és ez összegből kor. 15.425,174.22 mint díjtartalék, minden tehertől menten, jövő évre vitetett át. A jövő évben esedékesé váló díjkötelezvények összege K 160.198,898.15. **A betörésbiztosítási ágban** a díjbevétel K 1.774,925.69-re rugott, miből levonván a viszontbiztosítást, a tiszta díjbevétel kor. 982,230.66 tett ki. **A szállítmánybiztosítási ágban** a díjbevétel-kitett kor. 7.340,807.26, mely a viszontbiztosítások levonása után korona 3.362,470.05 re rugott. **Károkért a társaság 1913-ban** K 50.202,042.11 és alapítása óta K **1,163.020,163.67** fizetett ki. E kártérítési összegből **házákra korona 233.952,606.56** esik. **A nyereség-tartalékok** közül, melyek összesen kor. **15.504,719.08**-ra rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti **nyereség-tartalék**, mely kor. 7.971,112.52 tesz ki, az **érték-papírok árfolyam-ingadozására** alakított tartalék, mely az idej átutalással együtt kor. 4.948,531.55-re rug, továbbá felemlítendő a 160,000 koronára rugó

kétes követelések tartaléka és az **ingatlan-tartalék**, mely az idei átutalással kor. 2.425,075-01 tesz ki. Részvényenként 720 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek az idei átutalások folytán K 434.367,388-47-ről K **456.949,184-97**-re emelkedtek, a következő első-rangu értékekben vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések kor. 105.861,710-28. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök korona 51.760,232-04. 3. Letétbe helyezett értékpapírokra adott kölcsönök kor. 5.459,438-35. 4. Értékpapírok kor. 237.342,355-22. 5. Követelések államoknál és tartományoknál kor. 46.666,706-21. 6. Tárca-váltók kor. 719,310-61. 7. Készpénz és az intézet követelése a hitelezők követeléseinek levonásával K 9.139,432-26. Összesen kor. **456.949,194-97**. Ezen értékekből **85 millió korona magyar értékekre esik.** — A „**Minerva**“ általános biztosító részvénytársaság Budapesten, — mely az Assicurazioni Generali leányintézete, — egyéb ágazatain kívül foglalkozik a kezességi- és óvadék-, valamint az eltulajdonítás-, lopás-, hűtlen kezelés- és sikkasztás elleni biztosítással, nemkülönben a versenylovak, telivérek és más értékesebb tenyészállatok biztosításával, mely új ágazatokat nevezett társaság vezette be hazánkban, valamint árú- és útpodgyászbiztosításokat az Európai árú- és podgyászbiztosító részvénytársaság számára.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA Dr.

Munkatársak: Soltész Elemér, dr. Veress István.

Pályázati hirdetés.

A debreceni református felsőbb leányiskolával kapcsolatos leánygimnáziumban egy **magyar és német nyelvi rendes tanári tanszék**re ezennel pályázatot hirdetek. A megválasztandó rendes tanár évi javadalmazása: 2400 korona alapfizetés, az egyházi törvényekben megszabott lakáspénz és öt ízbeni 200 koronás ötödéves korpótlék lesz. A korpótlék alapjául szolgáló időbe hazai református gimnáziumokban eltöltött szolgálati évek beszámíthatnak. Az alapfizetés később a szolgálati évek arányában 2800, 3200 és 3600 koronára emelkedhetik. A megválasztott rendes tanár ezen kívül szolgálati évei szerint a református középiskolai tanári státusba beosztva, állami fizetésekiegészítésben részesül s az országos tanári nyugdíjintézetnek jogos és kötelezett tagja. Pályázhatnak református vallású okleveles középiskolai tanárok. A pályázati kérvényhez csatolandók: keresztlevél, érettségi bizonyítvány, tanári oklevél, az előbbi alkalmaztatásokról szóló bizonyítványok s az esetleges irodalmi működés igazolása, a katonai kötelezettség irányában fennálló viszony igazolása, hatósági orvosi bizonyítvány a pályázónak a tanári pályára alkalmas voltáról. A pályázati kérvények 1914. évi május hó 31-ig a tiszántúli református egyházkerület püspöki hiva-

talához adandók be (Debrecen, Egyház-tér 17. szám). A megválasztott tanár tanszékét székfoglaló értekezés tartásának kötelezettsége mellett 1914 szeptember 1-én tartozik elfoglalni.

Debrecen, 1914 április hó 15-én.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat

a beregi református egyházmege területén levő **beregrákosi** elkészi állásra.

Javadalma földben, terményben és szolgálmányokban 3200 korona hivatalosan. Beruházás nincs bejelentve.

Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfogalandó.

A pályázati kérvényeket az E. T. II. tc. 16. §-a által megjelölt okmányokkal szabályszerűen felszerelve 1914 május 1-ig Bertók Béla espereshez (Beregsurány) kell küldeni.

Debrecen, 1914 április hó 14-én.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Egyszerű és különleges gyártmányú zseb-, inga-, fali- és ébresztő-órák szakszerűen lesznek javítva, jutányos árban Apródinál, Debrecen, Szent-Anna-utca 2. szám.

Különösen templomfestéseknél felhívjuk olvasóink figyelmét Schuller vállalatára Debrecen, Simonffy-utca 25. sz. Telefon 806. Költségvetés díjtalan.

A LEGOLCSÓBB PERMETEZŐ ANYAG A

PROVINO

Hatása TARTÓS. — Tapadása KITŰNŐ.

**Számos uradalmi szőlőben évek óta bevezetve!
Ára: 50 kg.-os zsákokban kg.-onként 54 fillér.**

Egyedüli beszerzési forrás:

**„MAGYAR MEZŐGAZDÁR SZÖVETKEZETE“
BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 29. szám.**

